

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esce de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, F6icea una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 40 doideceri, or 3 galbini mon. sunat6ria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s6u mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 36.

Brasiovu, 11. Maiu 1863.

Anulu XXVI.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Scire oficiale.

16513. — 1863.

Publicatiune.

Mai. S'a c. r. apostolica condusu de dorinti'a parint6sca, c6 se se d6 uitarei in acestu Mare Principatu alu Transilvaniei si cea din urma durer6sa aducere aminte la anii cei plini de eveneminte din 1848, 1849, 1851 si 1853, — s'a induratu cu pr6naltu biletu de mana din 8. Maiu a. c. pr6gratiosu a dispune, ca aceluor individi in Transilvani'a, carii in urm'a impartasirei lor la evenemintele din anii 1848 si 1849, precumu si conjuratiunile tiesute in anii 1851 si 1853, pentru delictu s6u crima politica, au fostu condamnati la ped6ps'a de carcere, si ped6ps'a ac6st'a ori cu iertarea in parte pe calea gratiei ori fara ac6st'a au implinitu-o, — urmarile legali cadute asupra-le in urm'a condamnarei penale, din grati'a pr6nalta se li se ierte.

Care actu de grati'a pr6nalta, impartasitu acestui r. guberniu c6 rescriptu r. din 11. Maiu a. c. Nr. aul. 2236, prin ac6st'a se aduce la public'a cunoscintia. —

Clusiu in 15. Maiu 1863

Dela reg. guberniu transilvanu.

16001. 1863.

In urmarea inaltei ordinatiuni aulice din 6. Maiu a. c. Nr. 2117 se face cunoscutu, precumu-ca in. ministeriu de finantie, a concesu cultivatorilor de pamentu din Austri'a scutiuti'a de vama de importu pentru unu esemplariu din masinele n6ue s6u imbunatatiri, pana acumu nerespandite prin Austri'a, si cumparate din espusetiunea internationala din Hamburg, precumu si pentru vite tragat6re cumparate spre nobilitarea soiurilor din ti6ra, pe lenga aretarea unui certificatu estradatu de comisariulu austriacu de espusetiune, consiliariulu ministerialu Dr. Pabst; in care privintia s'a si impartasitu in viatiunile cuviinti6se directiunilor finantiare din Vien'a, Insbruk si Prag'a.

Clusiu in 15. Maiu 1863.

Dela reg. guberniu transilvanu.

Congresulu seu conferinti'a nationala.

Siedinti'a IV dupa stenografia.

(Urmare din Nru tr.)

D. Domzsa. Domniloru! Pentru punctulu gravamineloru, ce se tiene de porti'a canonica, eu am propusu, ca la preotii comunali se li se dea o portiune amesurata circumstantieloru presinte. Incatu pentru intrebarrea, ca de unde se se d6? c6 se nu ne lasamu in specialitati, numai atat'a d6cu, se se dea din midiul6cele publice ale comunei, si d6ca nu suntu la comuna, apoi atunci din midiul6cele statului. Pre 6meni nu-i potemu restringe c6 se dea din proprietatea sea. Ac6st'a cu atat'a mai vertosu o potemu pretinde, pre catu si preotii celorlalte natiuni si confesiuni suntu sistemisati din midiul6cele statului, si din principiulu egalitatei de dreptu trebuie se aiba si preotii romanesci acestu dreptu.

D. Branu de Lem6ny. Incatu pentru institutulu ipotecariu de creditu sum de parere, ca nu ar fi cu scopu se restringemu activitatea lui numai la poporulu tieranu, ci preste totu.

D. Puscariu. In Ungari'a este unu institutu de creditu, care e facutu numai pentru magiari *) si la care

*) De nu ne insielamu, D. Puscariu au d6su: Pentru aristocratii magiari. Red. Tel. Romanu.

poporulu de rendu nu p6te lu6 parte. — Pentru ce dara se nu potemu noi face unu institutu atare numai pentru poporulu tieranu?

D. Dr. Tincu. Dupa parerea mea postulatele nu contieniu numai nesce punctatiuni, ci ele suntu si imbracate in form'a cuviinti6sa spre a se p6te aterne la locurile mai inalte. — Prin diploma si patenta constitutiunea inca nu s'au introdusu, ci s'au pusu numai temeiul c6 se se introduca. —

D. Balomiri. In privintia punctului, ce se tiene de legile din 1847, trebuie se observezu, cumuca constitutiunea cea vechia nu e restituita prin diploma; pentru ca t6ta constitutiunea e st6rsa, e „tabula rasa“.

D. v.-pres. gub. Popu. Candu s'au redicatu legile acelea si prin ce s'au stersu?

D. Balomiri. S'au redicatu prin alte legi, care au esitu deatunci pana acumu...

(D. v.-pres. Popu. Nu e dreptu! Sensatiune: Se audimu!)

In privintia limbei am de a face observare, ca se se esplice in gravamine si postulate cestiunea ac6st'a mai chiaru, pentruca cestiunea cea mai ponder6sa in Transilvani'a e cestiunea limbei. Caracteristic'a natiunalitatei e limb'a. Fara limba nu e natiunalitate. — Constitutiunea din 1848 ne-au datu t6te drepturile civile si politice, dara dreptulu limbei nu ni l'au datu, — din deslegarea acestei cestiuni, se desl6ga celelalte de sine. Deci 'mi iau indresnela, a face o adaugere in privintia limbei si asiu pofti, cumu ca t6te comunitatile in provincia se-si stator6sca limb'a ofici6sa dupa placulu maioritateri, inse fiacare locuitoriu, care nu scie limb'a maioritateri, se aiba dreptu de a se slugari cu limb'a sea; fiacare comunitate se-si statornic6sca limb'a sea si se fia autonoma in privintia ac6st'a. Limb'a ofici6sa se fia limb'a maioritateri.

D. Pres. Epplu Siagun'a. Me rogu Domnule! Eu te facu atentu la obiectulu d6lei.

Precumu am auditu din partea referintelui comitetului, noi avemu se remanemu pre lenga punctele generali; Dta te lasi in specialitate, si asi6 n'au locu observarile Dtale.

D. Bohetielu jun. (? Red.) Incatu pentru rescumpararea iobagiloru, am de a observ6, cumca noi in pamentulu nostru nu suntemu de totu rescumparati, neavendu noi nici unu advocatu si care se aiba cunoscintia in privintia ac6st'a. Asi6 seraculu, au auditu dela Bezirksamt, ca starea ac6st'a trebuie se se schimbe, dara pana acasa si-au uitatu; de aceea a mea rogare aru fi, cumuca la punctulu ac6st'a se se dea unu anu pentru aducerea in deplinire a rescumperarei.

D. Branu. Esc. V6stre! Multu stimata adunare! (intorcunduse catra Esc. S'a Eppulu Siagun'a.) Eu m'am insinuatu la cuventu chiaru candu ati vorbitu Esc. V6stra, dara mi-ati luat cuventulu din gura; ce ati d6su Esc. V6stra, aceea amu vrutu se d6cu si eu. (Intorcunduse catra D. Balomiri) Dle Balomiri! La dieta se va pertract6, ca cumu se se aduca in deplinire causa limbei, — acolo va fi locul, unde Domni'a-ta, cu elocinti'a Dtale, vei p6te se-ti aduci parerile inainte. —

D. jude primariu Bohetielu. Eu am tacutu, vedendu ca unanimiter s'au priimitu, c6 operatulu se se

restringa pe lenga principii generali; in se socotesca, ca reflectari totusi se potu face din partea membrilor.

In privinti'a dotarei pretiloru cugetu, cumuca acestia din midiulócele statului se se impartasiésca totu asiá cá si cei de alte confesiuni.

D. Dragusianu. Dloru! Eu n'am trairu sub legile transilvane vechi unguresci, scrise de diplomati, inse am audítu ca (nu sciú de este adevératu séu nu) ele se totu stergu, si adeca prin usu; de aceea dícu, ca nici ca e lipsa se se mai stérge (Strigari: Hoho!). — dupa cumu se cere in punctulu alu doilea din gravamine. — Strigari: (Nici vorba!)

D. Pres. Eppulu Siagun'a. Tempulu e fórté scumpu Dloru si asiá ve intrebú, ca nu aflati de bine cá se se enunție in privinti'a acést'a, dupa-ce au vorbitu 7 oratori la acestu obiectu? — (Strigari: Se priimesce!) Se enunția, ca proiectulu acést'a de punctuatiunialu postulateloru si gravamineloru natiunei romane se priimesce. Acuma vine la intrebare, ca ce forma se se dea la postulatele acestea; si acést'a o punu la ordinea dílei.

D. Puscariu. Despre acést'a comisiunea n'a facutu neci unu conelusu. Eu din parte-mi propunu, cá se se ia la protocolu, si se incredintiamu Esc. Sale DD. Presiedinti cá se le aduca ácestea la locurile préinalte, dupa cumu voru socoti ca aru fi mai cu cuviintia.

D. jude prim. Bohetielu. Aci s'a denumitu o comisiune, carea se facea unu proiectu de adresa; realisarea adresei numai asiá se póte ajunge, déca se va innaintá pe cale legiuita.

De aceea eu propunu, cá se se aléga o comisiune, carea se lucre postulatele nóstre, si dandu-le form'a cuviintiósa, se le innainteze Mai. Sale cu rugaminte, cá Mai. S'a se binevoiesca a demandá catu mai curendu realisarea dorintieloru nóstre. Se nu se puna numai simplu la protocolu.

(Va urma.)

Aruncatura de ochiu preste propusetiunile regesi din M. Principatu alu Ardealului.

Pre candu scriemu noi ácestea linii, cele 11 propusetiuni regesi din 21. Aprile a. c. destinate a se luá in desbatere la diet'a Ardealului, au ajunsu la cunoscenti'a intregului publicu cititoriu de tóte trei nationalitatile. Cumu au fostu aceleasi priimate de catra altii, pentru scurtimea tempului nu am potutu inca aflá mai deaprópe; intr'aceea noi in acést'a patria sfasiiéta p a n a a c u m u atatu de dorerosu de partite nationale, politice, ici colo si relegióse, ne-amu dedatu a concheié adesea si din t a c e r e a altor'a la vointi'a loru, eara acést'a cu atatu mai vertosu acumu, candu de 1 1/2 anu atlandune earasi intr'unu felu de stare esceptiunala, prin urmare si cu tipariulu detienutu sub mesuri totu esceptiunale, o parte a jurnalisticéi trece adesea cu tacerea preste acte de statu de o mare importantia, indestulanduse numai a le reproduce in colónele loru simplu fara nici o reflectiune din partea loru. — Déca totusi s'a vediutu pana acumu ceva in organele de publicitate din alte castre, aceea a fostu observatiunea, cumuca propusetiunile regesi in maiortatea loru aru fi fórté favoratóre natiunii romanescei.

Noi nu imputamu nimenui pentru asemenea observatiune, marturisimu inse, ca aceeasi ne-a venitu preste mesura curiósa. Observatiune de acele despre care romanulu díce ca e in doi peri (aequivoca). De aceea nici nu disputamu nimicu asupra ei. Ceea ce adaugemu din partea nóstra este numai atata, ca ce e dreptu, noua acele 11 propusetiuni astadata, dupa atati seculi, nici decumu nu ne mai venira neasteptate; precumu si cumuca noi pe cele mai multe din aceleasi le tienemu de cea mai mare insemnatate vitala nu numai pentru natiunea nóstra, ci si pentru celelalte natiuni conlocuitoare, intooma, prin urmare pentru patri'a intréga, intru atata, catu nu avem cuvinte de ajunsu pentru cá se le recomandamu spre celu mai seriosu studiu toturoru compatriotiloru nostrii fara nici o distinctiune, pentru cá alesii patriei adunanduse pe timpulu anumitu la loculu destinatu, insociti de simpathiile, asigurati de consimtiementulu publicu, se se puna in stare de a torná in forma de legi atatu propusetiunile regesi, catu si alte proiecte mantuitoare ce s'aru intemplá se ésa tocma din sinulu dietei in folosulu patriei. Intr'aceea punendu noi*) atata temeiu pre cele 11 propusetiuni, cu acést'a nici decumu nu voimu a díce, ca atata e totu ce voimu si

*) Vorbindu unu publicistu in plur. „noi,“ sub acestu „noi“ elu nu se intielege pre sine, ci pre toti amicii sei de principii si opinaiuni, multi puçini cati va fi avendu.

dorim cá se se codifice pentru patri'a nóstra, departe se fia acést'a dela noi! Cititorii nostrii ne cunoscu, asiá credemu, mai de multu timpu convictiunile nóstre politice; prin urmare sciú fórté bine ceea ce mai aflamu noi de neaparatu trebuintiosu pentru asigurarea libertatii constitutionale dreptu intielesu si bine aplicate; ei inse sciú si atata, ca noi in tóta viéti'a nóstra de publicisti amu profitatu principiulu reformatoriu, eara nu celu resturnatoriu; prin urmare amu cerutu, ceremu si vomu mai cere pana ce ni se voru dá, reforme pe calea legislativa; apoi fiinduca reformele se facu in timpu, noi amu si sciutu se asteptamu dela timpu, eara speranti'a nu ne-amu perdutu-o nici odata si nu o vomu perde in tóta viéti'a nóstra, ci vomu crede totudeauna, ca ceea ce trebue se vina, va veni nesmintitu si neaparatu si noua ardeleniloru, adevératu nu cá mur'a in gur'a, ci prin confaptuirea nóstra comuna, scutita tandem aliquando de furiosulu si demoniulu spiritu de partita.

Deci tocma pentruca noi mai asteptamu inca multe pana la implinirea cumu amu díce, a cadrei constitutionale, ne luamu voia a insemna astadata, ca amu fi dorit fórté, cá numerulu de 11 propositiuni se se fia mai adausu inca numai cu unulu, pentrucá se ésa frumosulu si simpaticulu numeru patriarcescu si apostolescu de 12; eara in loculu alu doisprediecelu, séu tocma la loculu alu 2-lea si óresicumu in legaminte cu propusetiunea a dou'a de acumu se fia venitu o propusetiune pentru infintierea unei legi comunale, séu adica organizarea comuneloru, dela carea depindu mai multu séu mai puçinu propusetiunile 5, 6, 7, 10 si 11. Regimulu austriacu a facutu dela 1849 mai multe incercari de a introduce o lege comunala generala, care se aiba valórea si tari'a sa in tóte provinciile din cate este compusa monarchi'a. Acést'a nu a mersu. Prin diplom'a din 20. Oct. si patent'a din 26. Fauru s'a recunoscutu provinciiloru cá unulu din drepturile loru fundamentale de a si organizá ele in se le comunele prin dietele loru legislative provinciale. Acestu dreptu ilu are si Ardealulu in tóta privinti'a ne'ndoitu si nedisputatu, in catu noua ne place a crede, cumuca unu asemenea proiectu de unu interesu atatu de mare si comunu chiaru in diet'a cea mai de aprópe va veni pe tapetu cu atatu mai virtosu, ca de o parte romanii si ungaro secuii sufere fórté greu in comunele loru organizate, eaca asiá, cá si candu ai da cu bobii, séu cumu se díce, dupa cumu amu apucatu din mosi de stramosi, unu lucru destramatu, precariu, supusu la tóte capriciele timpului, organizatiunea cu alunulu; eara sasii mai au intielenitu sub Regulativele loru cele biurocratice, care 'iau adusu acolo, in catu poporului loru nimicu nu'i mai pasa de totu ce se intempla cu elu si impregiuru de elu; precumu acést'a sa póte vedé in cele mai multe comune a le loru, eara acést'a intielenitura, immarmurire, nepasare, trandavia — vis inertiae, — detiene si pe romani alaturea cu ei intr'o stare ce insufla compatimire.

Intr'aceea nici de acumu inainte nu este preta tardiu; organizatiunea comuneloru inca totu se mai póte luá in pertractare la dieta. Problem'a momentului ce avem a deslegá in timpulu celu mai de aprópe este, a ingriji cu totu adinsulu, cu tóta activitatea, din tóte puterile pentru alegerea de deputati cá acei'a, carii prin sciinti'a si caracterulu loru se fia in stare nu numai de a castigá increderea natiunii, ci a insuflá respectu si contrariloru.

Eara spre a alege deputati, se cere neaparatu, cá se se numere cu tóta acurateti'a toti alegatorii, apoi acestia se fia bine informati despre insemnatatea acestoru díle si a acestui dreptu maretiu, care se díce dreptulu de alegere. B.

● Intrebare modesta (?)

Brasiovu in 20. Maiu n.

„Kronstädter Zeitung“ in Nr. 77 intimpina finti'a de factia in Brasiovu a Domnului cons. gub. Jacobu Bolog'a cu urmatóarele cuvinte suptu titulu de susu: „De vreo 8 díle visitédia D. cons. gub. Bolog'a in urm'a insarcinarii din partea in. r. guberniu despartimentulu juridicu alu magistratului de aici. Suntu puçini barbati in tíera, cari intre tóte partitele politice din partea toturoru nationalitatiloru, se se bucare de unu respectu, o consideratiune atatu de generala, dupa cumu se bucura numitulu Domnu consiliariu. Asiá dara nu personalitatea Domnului visitatoriu, nu visitatiunea de sine si in sine, ci cu totul alte impregiurari suntu, despre cari póte vomu vorbi de alta data, care ne dau ocaziune de a face intrebarea acést'a modesta: „Óre inclit'a universitate a natiunei, óre Domnulu comesu-locotiitoriu au fostu incunoscentiati din partea r. gub. despre ordonarea acestei visitatiuni?““

Ceea ce privesce la premisele acestei intrebari, apoi noi ne aflam din convingere indatorati a accentua, ca vedem cu ochii, audim cu urechile, dar simtim si in anima in adeveru o generala stimare si considerare a Ilustrului transmisu si solu r. gubernialu, ceea ce dovedesce si caldura primire, de care avu si are parte mereu aici in cercurile nostre incepundu dela sosirea s'a aci candu fu intimpinatu si binevenitu de mai multe personalitati si dupa aceea onoratu cu mai multe mese stralucite date in onora si mult'a apretuire a ilustratiei sale atatu ca solu r. gubernialu catu si ca barbatu cu unu caracteru dintre celea mai solide, nevenabile si in adeveru fabricianu, care pe lenga cunoscut'a-i aptivitate si destoinicia arunca asupra natiunii nostre unu reflexu de mare onora si apretiare. Incatu privesce la intrebarea facuta, noi ne facem aci bucurosi fara catu de pucina sfiela organulu romaniloru, adresandune cu o multamire adunca catra in. r. guberniu pentru parintesc'a si neaperatu de lips'a acesta mesura, adaugundune si ferbinta rogare fiiesca, ca inaltu acela si binevoiesca a'si estinde acesta mesura parintesca preste tote scaunele sasesci, incunoscintanduse cu deameruntulu prin barbati impartiali ca susu laudatulu despre administrarea dreptatiei in sasime, dupa cumu vediuramu, ca se facu acesta si prin celelalte comitate si districte fara intrebatiuni atatu de modeste si fara displacere, care nu incupe pe nicaiuirea, deca e, ca dreptatea, ce se pronuncia in numele Maiestatei, se nu devina prin labirintele autonomice ear ilusoria ca cea antimartiala, draguti'a. Dupa acesta

Se luam aminte. Pe candu magiarii siau desemnatu candidatii de deputati, si acumu si pentru M.-Osiorheiu pe gr. Stefanu Rhedey si Samuele Nagy, dupa altii D. Dozsa, redactorulu lui Közlöny, c. Michaelu Toldolagy si Coloman Botosiu, orasiulu Osiorheiu Adam Petri, Adam Lázár si Alexandru Doboly; — pe candu sasii striga: „Se ne inarmamu la dieta“ publicandusi barbati: C. Schmidt, Rannicher, Maager, H. Schmidt, Dr. Teutsch, Dr. Trauschenfels, Schnell, M. Binder, Lassel, Gull, Löw etc., ca barbati cunoscuti din punctulu de vedere politicu-nationalu: apoi proiectia se se faca dupa datina alegeri preliminari mai antaiu pentru candidati, cari se'si faca profesiunea s'a de credintia politica cunoscuta alegatoriloru, pentru ca se scia, ce convingeri individuali are cutare pe care'lu voru alege, d. e. cumu cetiramu profesiunea din Nr. 10 alu Föiei. — Noi ce facemu? cumu? cine? unde? pe cine se alegemu? — Ore comitetulu nationalu la frangerea panii va remane neactivu?! Tocma de si, — un'a numai se nu uitamu: ca deputatii la dieta voru merge fara instructiuni, prin urmare se ne deschidemu holbanii pe ce ne damu banii. Barbati, ce au purtatu lupt'a nationala pana in momentul acesta, sunt pretutindenea cunoscuti, numai de un'a se ne perimu ca de focu, se nu ne lasamu a fi amagiti, ca se ne desbinamu voturile suptu neei unu pretestu. Harnicia, sciinta latita si soliditatea caracterulu strinsu-nationalu se ne fia norm'a alegerii, tota celelalte privintie, la tartaru cu ele! pentruc'a se nu intramu tocma in trensulu, desbinandune cumuva voturile prin intrigi seu vendiatorii, ca in locu de unulu se damu voturi la 2, 3 deputati si altii de si mai pucini se invinga cu alu loru. Imparecherile, dihoniele tote, ori-unde le veti afla, dati-le pe man'a publicitatii, ca se ne curatimu aerulu, se potemu liberu resufla in dieta la croirea unei noue vietii politice perfectu egale cu celelalte natiuni co-locuitorie. Pre facia se pasimu, ca pe ascunsu lucra numai omii cei rei si fara caracteru, si asiá Dumnedieu va fi cu noi si noi cu viitorulu in mana!!!!

Altaieri Miercuri, in Brasiovu, se si publicara actele dietale, iute si degraba; — se si alese comitetulu de alegere, in care se afla si 3 romani alesi de sasi. —

Fratiloru! Se cetimu si atudiamu ordinea pentru dieta; inteligintia si mai vertosu preotimea se instruedie pe poporu, cumuca cela, care vede in cartea s'a de dare sum'a de 8 fl., tocma de n'aru si fi scrisu in list'a de alegatori, care se va lipi pe parete prin sate, indata se faca reclamatiune, ca se fia si elu inscristu si deca nu i s'aru primi, atunci se se indrepte la comitetulu centralu iute si degraba plangunduse, ca are drept si nu i se recunoste, ca deca va intardia numai cu o di, si perde dreptula de-a mai pote alege. — Se spunemu bravului nostru poporu, ce ori ce amagire si imparechiare seu probe de antichristi imparechiatori, cari voru vrea se viri, ca se insiele voturi spre a impartii si insedarnici alegerea deputatulu propusu si otaritu de cei mai multi din inteligintia, o va simti-o ear' cu amaratiunea aceea, de care, ca se scape odata, si-a versatu odata sangele. Blastamulu si binecuvantarea filoru si nepotiloru nostri ne stau inainte!! Alegeveti un'a din doue!!!

Partit'a uniunei? Ea dupa „Sajtó“ va misca acheront'a, ca se-si faca majoritate in dieta, amagindu pe oati va pute si din romani si din sasi cu apromisiuni de munti de auru, si voru merge la dieta invoiduse la inarticularea romaniloru, inse neci o pertractare neci o lege nu voru a se face, ci le voru relega tote la diet'a viitoria si se voru tiené de aceea ce sciu ei, dandu representatiune la Maiestate pentru 1848, ear' de voru deveni in minoritate, totu acesta voru face-o intr'o representatiune, care voru da-o la protocolu, si se voru retrage. — Suntemu dar' in 1848 inainte de dieta?!
Red.

† Blasiu 5/17. Maiu. Una multime de evenemente, ce se templeare aici si in pregiuru, de si nu tote de mare importantia, ne tienu pre toti in via incordatiune de ore-catu tempu incocce. Mai antaniu precedentiele „Congresului national“, si ingrijarile despre rezultatulu, ce era si potea se aiba. Apoi scirile despre primirea deputatiunii la Vien'a, impreuna cu cele ce se audiau si se citeau in diurnalele straine despre portarea si politic'a congresului. Si in urma decretule pentru convocarea dietei transilvane pre 1. Iuliu la Sabinu, — ne luara tota atentiunea, catu mai nu ne mai remanea nece tempu nece atentiune pentru cele dein pregiuru nostru. Dein acestea antaniulu locu merita sentirea Ilustratiei sale noului Episcopu alu Oradei-mare, despre a carei'a serbare, impreuna cu copi'a cuventariloru tienute, credu, ca se va fi facutu unu reportu fidele pentru Gazeta. Astadi Ill. S'a va fi tienutu solenea sa instalatiune in cetatea resiedintiei sale, dupa carea va urma amanat'a pana acumu calatoria la Rom'a, de carea se facuse atat'a sgomotu in unele diurnale romanesci. — Insemnate va ave, pote, si infientiarea unei „Casine“ in Blasiu, carea-si tienu antani'a siedintia in duminec'a trecuta sub presidiulu venerabilelui octogenariu si prepositu Rm. Basiliu Ratiu; ér' a dou'a se va tiené in duminec'a venitoria, candu se va constitui deplenu. Inse insemnateea ei va depende mai multu dela zelulu, cu carele se va imbracia in venitoriu, si dela rezultatele, ce se sperza seu se potu spera dela unu institutu, alu caruia scopu ar se fia, nu intru atatu petrecerea, catu mai vertosu eformarea spiretulu si gustulu.

Altu evenimentu de cea mai seriosa importantia, nu numai pentru Blasiu, ci pentru romanimea mai alesu transilvana, e serbarea serbatoarei nationali in 3/15. Maiu, carea in an. trecut se amanasca, ér' in estu anu se tienu cu tota solenitate si demnetatea, ce cerea memori'a unei dile, carea inaugura epoc'a libertatei romanului dein Transilvani'a. Serbatori'a se tienu inse numai in cerculu micu alu Blasiulu, cu tota decentia si soliditatea, ce a caracterisatu-o si acumu 15 ani, in acelasi spiretu de fidelitate catra preainaltiatulu Dominoriu, catra natiunea romana, catra patria, si catra sororile co-natiuni ale acestei patrie dulci. Joi sér'a spre 3/15. Maiu se lumina piaci'a, ér' veneri se serba s. liturgia in catedrale cu tota pomp'a beserecesca, dupa care tenerimea soolastica in cea mai frumoasa ordine cerceta campulu libertatei, unde se santu una flamura nationala intre urarile cele mai entusiastice pentru Mai. Sale, Cancelariu, Gubernatoriu, natiunea romana, co-natiunile transilvane si mai multe alte persone. Credemu, ca totu romanulu impreuna cu noi va fi serbatu acesta di ilustra, si nu va fi nece una data necredintiosu memoriei ei si nobililoru principia, ce le a prochiamatu antani'a data pre campulu libertatei in 1848. (Sic!!!)

Tenerimea scolastica sia serbatu apoi a dou'a di in 4/16. Maiu „Maialele“ sale. Dupa carile erasi se va intorna la seriosele ocupatiuni, cei suntu detorenti'a catra patria si natiune. Esamenele scripturistice pentru maturitate se voru incepe in 8/20., si se voru continua, impreuna cu cele de clasi pana in 16/28. Iuliu. Una programa va incunoscintia mai in detaliu tienera acelu esamini.

La aceste evenemente potemu adauge si deschiderea formale a unei scole de musica, carea luã inceputulu luni in 21. Aprilu v. seu 3. Maiu nou. — Er' deschiderea unei scole regulate pentu „fetiore“ se astepta cu securitate pre 1. Sept. venitoriu, de una data cu inceputulu cursulu scolasticu 1863/4. Dela aceste doue scole inca avem se speramu unu progresu imbucuratori in cultivarea romanului transilvanu.

Inse nu potemu trece cu tacerea si una templeare nefericita, ce eri dupa amiedia di lipsi de tota averea vre-o 30 si mai bene de famelie dein satulu vecinu Ciufudu. Unu fulgeru aprense coperisiulu unei case, si unu ventu mare latu acea nefericire intru una clipita. Vieta de omu nu se periclitu, ci despoliarea de tote cele de lipsa pentru sustinerea

vietiei merita compatimirea si provóca ajutoventi'a confratiloru romani!

Se mai atingemu si de una malitiosa scornitura, de care scrie unu diurnalu dein Clusiu (Korunk Nr. 57)? Nu cá ar merita refutatiune, ci pentru a caracterisá spiritulu de partite, traducemu aci acea notitia prescurtu. „Lui W. scriu, cumu-cá in Blasiu se voru aduná membrii celi mai insemnati ai congresului romanu dein Sabiniu la una conferentia privata sub presidiulu metropolitulu Siulutiu, carea se va poté socoti cá una continuare a congresului dein Sabiniu, si alu careia scopu prefiptu va se fia a castigá pentru scopurile congresului din Sabiniu pre proprietarii de pamentu romani mai cu avere, si pre acelia, carii pana acum nu se inchina influentiei popesci (?), si ai face si pre ei se recunósca competentia congresului.“ — Ce spiritu insufletiesce pre „Wanderer“, de unde se trage acésta notitia, e prea bene cunoscutu si romaniloru, — dar' si de altumentrea potemu se dechiaramu de scornitura intréga notiti'a acésta, fara a ne teme, ca vomu fi dementiti de vre-una parte.

Clusiu, 16. Maiu. Pe aici se aude, ca D. canonicu J. Fekete (Negrutiu) ar' fi deferitu la locurile mai inalte, ca se mesteca in lucruri politice. — Noi nu scimu, in catu e adeverata aceasta fama, si ce intielesu ar' avé, fara atat'a scimu, ca e unulu dintre cei fideli si loiali tronului si casei domnitórie, scimu, catu au suferitu acestu barbatu dela contrarii regimului in anii 1848—49 pentru credinti'a s'a cea neclatita catra tron, — scimu cumu si sub timpulu absolutismului cu tóta ocaziunea, dar mai alesu cu ocaziunea visitatiuniloru sale oancnice cá protopopu alu Clusului, cu celu mai inflacaratu zelu a invetiatu poporulu se fia credintiosu Mai. Sale si ascultatoriu de organele lui — a carui'a dojana si invetiaturi nu numai ca le-a ascultatu poporulu, care avea si are pana in minutulu de facia tóta increderea in tr'insulu, ce cu tóta scumpatatea lea 'si implinitu. — Au venitu luptele constitutionale in anii 1860—61; an nu d'insulu a statu éra in fruntea poporului; cu tóta ocaziunea invetiandulu se platésca contributiunea — ce nu crédia amagitoriloru, se fia cu ascultare de organele politice, se fia lipiti cu trupu cu sufletu de préadoratulu si iubitulu nostru Imperatu

In timpulu de facia cine e mai infocatu aparatoriu alu préinaltei diplome din 20. Oct. si constitutiunei imperiale din 26. Febr. decatu D-s'a? Noi ilu scimu si cunóschemu de patriotulu si nationalistulu celu mai bunu daru si celu mai fidelu si mai loialu tronului si casei domnitórie. Unu romanu.

Prin comitate? In 28. Maiu se aduna comitetele c. spre a alege comisiunile de alegere. —

„Bohemi'a“, Gazeta germana din Prag'a, aduce in unulu din numerii sei urmatóriele despre Congresulu romanescu din Sabiu: „Imperatiea cea de 1000 ani a lui Arpadu nu a aflatu ocaziune si nu si-a datu selintia ver-o data a impartasi pe partea cea mai mare a locuitoriloru Transilvaniei, pe romani, din aceste drepturi si libertati, pe cari le avea a le folosi viti'a magiara. Se nu ne ducemu inderetru in seculii cei intunecati, candu nu erau alti ómeni decatu nobili si supusi, liberi si sclavi; ci chiaru in secululu nostru au ramasu referintiele intre portatorii de greutati, — adeca poporu, si intre cast'a domnitória — nobili — nestramutate prin constitutiune; asiá catu despre unire, pace si odichua intre diversii locuitori ai tiei numai strainii au potutu se fantezeze. Pomulu de discordia: Uniunea Ardélului cu Ungari'a, va se dica: supunerea — subjugarea — toturoru natiunalitatiloru suptu supremati'a regimului magiaru; — s'a efeptuitu formalu in 1848. Resistinti'a in contr'a acestei resolutiuni a fostu puternica si vertósa; protestulu in contr'a ei s'a scrisu cu sange! Si pe lunga tóte aceste diet'a din Pest'a 1861 s'a dechiaratu pe sene de necompleta, pentru ca Ardelenii nu s'au conchiamatu la ea; si partid'a conchisului (Beschlusspartei) érá pe aci se mène din deretru pe romani si sasi, adeca cu putere militare in parlamentulu magiaru din Pest'a. Magiarii au strapusu opusetiunea facuta absolutismului — care apasá aseminea pe tóte provincie si natiunalitate; — au strapusu si o facu si legiloru fundamentali, uitandu ca continuitatea de dreptu — pe care se radima — insusi pe teritoriulu loru trebuie se produca pe cei mai neinpacati contrarii si cele mai afunde seisiuni. Romanii si sasiu au fostu inimici neinpacati ai Uniunei, si pe ei numai cu puterea, séu numai prin abaterea insusi a regimului acestui'a, ori prin disolutiunea imperatiei austriace

iaru poté duce cineva la una pactare cu domnirea magiara — — — o invoire, impacare, intre romani sasi si magiari pe bas'a continuitatei de dreptu — a recunóscoerei legiloru din 1848; nu va poté esi la cale neci odata! Numai o ignorantia grosolana póte se conteze pe proslitii din contrarii romani si sasi pentru scopuri magiarice, care aru vré cá asupririle, maltratarile si nedireptatirile cele de seculi se se stérgea din chronica, fara se de alta garantia pentru doririle acestora, fara numai prospectulu viitoriului croitu dupa placulu si bunavointi'a dietei imperiale magiaresei! care mai incolo aru vré cá se fia uitate tóte insielatiunile si violentiile seculiloru trecuti chiaru in momentulu acel'a, candu ei (magiarii) vreu se se puna iu lucrare, se se efeptueze pentru vecia cea mai mare violentia, adeca „stergerea autonomiei tiei! uniunea.“ Numai ómeni cu astufeliu de idei potu se se mire astadi, cumu de romanii la congresulu loru natiunalu neci cea mai mica vorba nu au scapatu din gura, ca ei aru vré se iea de basa continuitatea de dreptu; numai ómenii necunoscuti cu impregiurarile potu se se mire, ca poporulu parasitu de nobilii sei nu vrea se se alipésca de institutiuni feudali si ca minoritatea sea natiunala afara de tiéra, o jertfescé maioritatei natiunei din tiéra. A mersu inse asiá de parte judecarea partinitória (partiisch) in catu a socotitu intru nemica dechiaratiunile archipastoriloru romani facute acasa si in metropol'a imperiului, in scrisu si cu gur'a, cu tóte, ca mai alesu in Ungari'a fiacine seie, ca poporulu romanu jura in cuventulu conducatoriloru sei! scl. scl. —

Tuturoru **patimasiloru de dinti** si cari au lipsa de ei se recomanda cu tóta onórea pe timpulu celu scurtu, in care voru remané aici

FRIDERICU SCHWABE,

Dentistu indr. prin diregatori'a tiei si fiulu

ALBERTU SCHWABE,

Dentistu diplomatisatu.

Prin intrunirea nóstra ne aflamu cu atatu mai vertosu in stare a poté corespunde toturoru pretensiuniloru, cu catu, ca noi redimati celu d'antaiu pe o praca de 20 de ani, su timpulu calatorie noi nóstre celei mai prospete la Vien'a, Dresd'a, Norinberg'a, Berlinu, ne amu insusitu cu deplinatate tóte progresele facute mai vertosu in campulu tehnice dentistice; noi ne recomandamu dara pe lenga curarea toturoru bóleloru de gura a) la prepararea

Dintiloru artificiali,

Cununa de dinti de jumetate séu intréga,

facuta prin aparatu de vaporu din celu mai finu Smaltu si Cauciucu vulcanisate dupa metod'a americana cea atatu de probata, precumu si de dinti americani (Hicory = Stützähne) cu deosebire recomandabili in multe casuri. Ambele metode aplicande dupa masur'a respectiveloru impregiurari de gura — administra in man'a dedata cu artea multumirea reala a toturoru pretensiuniloru ce trebuie se se faca bunetii dintiloru artificiali, si delaturandu cu totulu legaturile cele adese superatórie de metalu si latunóie de metalu se potu cu totu drep-tulu numi o perfectiune *straordinaria* a artei dentistice.

Spre a face posibila reparatura organeloru acestoru atatu de importante si ocloru mai puçinu avuti, se defigu pretiurile fórte eftinu.

b) Pentru plumbuirea, pilirea si curatirea etc. scurtu la totu ajutoriulu arficiosu, ce are de scopu vindecarea si pastrarea buna a dintiloru stricati, ne aflamu prin comerciulu nostru in Vien'a, Berlinu si Parisu totudeaun'a provediuti cu cele mai nóue si mai bune preparate si instruminte.

c) scoterea dintiloru de totu stricati si nevindecabili si a radaciloru de dinti se face in modulu celu mai securu si mai crutiatoriu: la cerere, inse numai in casuri prea grele (prea arare ori) si cu narcosa. Pentru seraci ordinatiune gratuita.

Locuinti'a: Strata franciscaniloru Nr. 626, cas'a D. P. C. Cloos, catu primu. 2—3

Vindere de casa.

Cas'a sub Nr. 108 in suburbiulu romanescu, strat'a furcóiie, lenga birtulu „Ratia“, constatóre din mai multe odai de locuitu si incaperi economice, de care se tiene si un'a gradina mare cu pomi, si alta gradina mare de legumi, este de vendiare.

Doritorii de cumparare se binevoiésca a se informa mai de aprópe in bolt'a lui **Demetrie Eremia**, târgulu pómeloru. 1—4